

ETIKAI KÓDEX

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Iskolánk küldetése, hogy a keresztény emberképből kiindulva a teljes személyt szólítsa meg. Ezért célunk, hogy diákjaink Pannonhalma ezeréves falai között megtalálják a számukra megfelelő kihívást a magas szintű oktatás, a személyes hit és elköteleződés, a közösség, a művészetek és a sport területein egyaránt. Ennek megfelelően a gimnázium és a diákotthon olyan egységet képez, amelyben szerzetesek, világi munkatársak és diákok együtt munkálkodnak azon, hogy a jövő nemzedék felnőtt keresztényként otthonra találjon a teremtett világban.

PREAMBULUM

Az evangélium, mint a normák normája, világos, elfogadott mérce iskolaközösségünk számára. Szent Benedek életszemlélete, mint az evangélium konkrét értelmezése, a mindennapok igazodási pontja: irányítja a közösségi együttélést, a döntéshozatalt és a személyes kapcsolatokat.

A keresztény nevelő példaképe és a nevelés alapja maga Krisztus. Minden tanító, nevelő magatartását, gondolatvilágát, mentalitását Jézus evangéliumi szellemiségének kell áthatnia. Így lesz értékes a krisztusi nevelés, tanítás.

Egy katolikus intézménynek kötelessége vállalni növendékei személyiségének keresztény szellemű formálását. Az Egyház tanításának elfogadásával és megvalósításával lesz a katolikus intézmény a hit és a műveltség találkozásának helye.

Ennek szellemében a Pannonhalmi Bencés Gimnázium pedagógusainak törekedniük kell arra, hogy tanítványaik mind jobban és érettebben éljék meg személyes hitüket, kialakítva magukban a keresztény értékrendet és elkötelezettséget. Közös célunk, hogy ebben tanáraik, nevelőik és hitoktatóik jó példája is segítségükre legyen!

ELSŐ RÉSZ: BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

I. A Kódex célja

1. §.

Jelen etikai kódex és eljárásrend célja, hogy irányelvként szolgáljon a Pannonhalmi Bencés Gimnázium számára.

A nevelési és oktatási munka: felelős etikai cselekvés. Iskolánkban és kollégiumunkban a keresztény erkölcsi alapelvek érvényesülnek. Az etikai kódex nem illemszabályok és előírások gyűjteménye, ezért nem szabályozza részletesen a pedagógusok felelős cselekvését. Azokat az íratlan, de közmegegyezéssel bíró etikai normákat sorolja fel, amelyek mindenkor időszerűek.

Az etikai kódex lényegét tekintve nem szankcionáló jellegű, de nem hagyható figyelmen kívül az iskola életének egyetlen területén sem. Szent Benedek Regulájának szellemében a bölcs mértéktartás és fokozatosság elvét követi.

II. A Kódex hatálya

2. §.

A jelen etikai kódex és eljárásrend a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban akár alkalmazottként, akár más szerződési formában szolgálatot teljesítő minden pedagógusra, oktatást-nevelést segítő munkatársra és technikai dolgozóra kiterjed, és a hatálya alatt álló személyek cselekedeteinek, magatartásának erkölcsi megítélésére és kezelésére szolgál. A jelen etikai kódex irányelvként alkalmazandó mindazokra, akik vendégként vagy látogatóként érkeznek az iskola területére, illetve egyéb módon részt vesznek iskolai programon.

III. Értelmező meghatározások

3. §.

Etikai vétség: Olyan cselekedet vagy magatartás, amely a közösség etikai normáját sérti.

Etikai bizottság: összetétele rendjének kidolgozásáig ad hoc módon állítja össze az igazgató, akadályoztatása esetén a fenntartó képviselője azzal, hogy a bizottságnak legalább egy olyan tagja legyen, aki fölött az igazgató nem gyakorol munkáltatói vagy egyéb utasítási jogkört.

Etikai helyzetkezelés: Az intézményi etikai kódexben és eljárásrendben rögzített folyamat, az érintett munkatárs viselkedését a kollegiális közösség helyes irányba tereli, s ezáltal vele szemben a fegyelmi eljárás elkerülhetővé válik. Célja a belátás elősegítése és az önreflexió.

Fegyelmi vétség: Jogszabályban foglalt kötelezettségnek az elkövető terhére felróható megszegése, ami az iskola fegyelmi eljárásrendjében megfogalmazott szankciókat von maga után.

Fegyelmi bizottság: Az intézményi etikai kódex záradékaként elfogadott fegyelmi szabályzat szerint létrehozott testület, amely fegyelmi vétség gyanújának felmerülése esetén eljár.

Fegyelmi eljárás: Az intézményi fegyelmi szabályzatban rögzített külön eljárási rend, melynek során a munkáltatói jog gyakorlója a fegyelmi vétség elkövetőjének terhére kötelezettséget vagy joghátrányt jelentő fegyelmi büntetést hozhat.

Az intézményi etikai kódex és eljárásrend az érintettek véleményének kikérése és a tantestület általi elfogadása után a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba. A dokumentum záradéka magába foglalja a fegyelmi vétségek kezelésének eljárásrendjét, amely betöltheti az intézményi Fegyelmi Szabályzat funkcióját.

MÁSODIK RÉSZ: ETIKAI SZABÁLYOK

1. fejezet: Általános követelmények

I. A pedagógus hivatás alapvető etikai normái

4. §

(1) Alapvető etikai norma alatt a társadalom által elfogadott egyetemes emberi értékeket értjük, ami magába foglalja az emberi jogok alapvető tiszteletét, valamint a méltósághoz, vélemény szabadsághoz, egyenlőséghez, tisztelethez való jogot. A normák egy közösség legalapvetőbb vonatkozási, igazodási pontjai. A család mellett a mindenkori iskola feladata, hogy ezen értékek az egyes ember magatartásában, gondolkodásában állandósuljanak, értékük sok nemzedéken keresztül változatlanul megmaradjon.

(2) Az alapvető etikai norma mindenkinek felett áll, a magatartásbeli és szakmai normák ebből következnek.

(3) Az etikai normákon alapuló oktatás egyik kulcsfontosságú jellemzője a pedagógusok őszinte elkötelezettsége a napi pedagógusi gyakorlattal kapcsolatos folyamatos önreflexió iránt.

(4) A munkatársak közötti és a felnőtt–tanuló viszonyt érintő etikai normáink az iskola térbeli és időbeli keretein túl is érvényesek, az iskola keretein belül pedig ezek a normák képezik etikus szakmai gyakorlatunk alapját.

II. Magatartásbeli normák

5.§

Valljuk, hogy korunkban katolikus iskolában tanítani egyet jelent annak felismerésével és lankadatlan felismertetésével, hogy a tisztelet, felelősség, tudatosság, integritás, együttműködés, igazságosság és méltányosság etikai normáinak betartása és betartatása nem más, mint az Evangélium értékeinek hiteles közvetítése.

a) Tisztelet

Hitünk szerint minden egyes ember Isten képmása, a keresztény pedagógus minden körülötte lévő emberben, legyen az gyerek, felnőtt, szülő vagy kolléga az istenarcúságot tiszteli.

Ebből következik, hogy a pedagógus tanítványaiban is tiszteli az emberi méltóságot, az érzelmi biztonság igényét és a testi-lelki-szellemi fejlődést. Tágabb értelemben véve mindennapi magatartásában is tükrözi a teremtett világ, a kulturális és spirituális értékek, a szabadság, a társadalmi igazságosság tiszteletét.

Napjaink európai normái szerint a másik ember tisztelete azt jelenti, hogy mindenki köteles tiszteletben tartani a másik ember vagy egy másik csoport gyökereit, nyelvét, kultúráját, vallását, döntéseit, és szabadságának határai addig tartanak, amíg azzal az egyén nem korlátozza mások egyéni szabadságát.

A pedagógus példát mutat a másik iránti tiszteletre azáltal, hogy tanítványait, kollégáit és a tanulók szüleit nem sérti meg, vagy teszi nevetségessé, és a tisztelet hiányát semmilyen formában nem fogadja el másoktól sem. Ugyanakkor az iskola minden dolgozójának közös ügye, hogy az egymás iránti kölcsönös tisztelet a szerzetesek, tanárok, tanulók, szülők és a tágabb értelemben vett munkatársi kör számára alapvető érték legyen.

b) Felelősség

Szerzetesi fenntartású intézményünkben a szerzetesi közösség tagjai, valamint a világi munkatársak is felelősek az alapító lelkeségéhez és karizmájához méltó úton vezetni a rájuk bízottakat.

A Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban tanító pedagógus igyekszik a tananyagon keresztül ajtót nyitni Isten teremtett világára, megéreztetni tanítványaival Isten szeretetét. A tudást a tanulók érettségéből és befogadókészségéből kiindulva közvetíti, miközben kérdezni, gondolkodni tanít, és bátorít. Tanulmányi elvárásait személyre szabottan fogalmazza meg. A tanulók személyes kísérése a helyes önismeret formálásában, a tehetségek kibontakoztatásában és a nehézségekkel küzdők hatékony támogatásában is megnyilvánul.

A felelős pedagógus lehetőségei szerint folyamatos önképzéssel gyarapítja, fejleszti a hivatása gyakorlásához szükséges tudását, képességeit, készségeit, attitűdjeit.

A hétköznapi gyakorlatban a pedagógus felelősségét képezi az is, hogy

- mindig a tanuló tettét vagy annak elmulasztását minősítse, és ne a tanulót magát,
- kritikát kizárólag a motiváció céljából fogalmazzon meg, és ne sértse vele a tanuló integritását,
- a tanári autonómia megtartása mellett figyelembe vegye a tanuló érdeklődését és továbbtanulási terveit, és segítse hozzá a tanulót ahhoz, hogy a maga által választott területeken fejlődjen,
- a pedagógus hatalmi helyzetét ne a saját pozíciójának legitimálására használja,
- tudatában legyen annak, hogy a még le nem érettségizett tanuló nem lehet a barátja és nem terhelheti őt saját érzelmi problémáival,
- ne keresse a tanulók közötti népszerűséget azzal, hogy egyéni elképzeléseit előtérbe helyezve felrúgja a közösen meghozott szabályokat,
- jellemző legyen rá a tanórai pontosság, a szakmai munka rendszeressége és egyéni megnyilvánulásaiban a következetesség.

c) Tudatosság

Az alapvető etikai normák és a belőlük következő magatartásbeli és viselkedési szabályok, az egyes helyzetek tudatosítása és a folyamatos reflexió segíti a pedagógusokat abban, hogy felelősen, önmagukkal és szakmai tevékenységükkel harmóniában tudjanak cselekedni. A tudatossághoz tartozik a pedagógust körülvevő világ ismerete, ami jelenti a közélet ismeretét, valamint tájékozottságot globális és lokális szinten egyaránt. Egyre fontosabb tudatos magatartást tanúsítani a teremtésvédelem vonatkozásában (környezettudatosság) és az online virtuális térben, ahol ismernünk kell az új kommunikációs csatornák működését, különös tekintettel a közösségi médiumokra.

d) Hitelesség

A *hitelességre* törekvés mindenekelőtt azt jelenti, hogy önmagunkat adjuk, és amennyire lehetséges, ki vagyunk békülve azzal, akik vagyunk. Ebből következően a pedagógus figyelmet fordít arra, hogy tettei és az önmagával szembeni elvárásai harmóniában legyenek mindazzal, amit tanítványaitól, kollégáitól, környezetétől egy konkrét helyzetben elvár.

A szerzetesi intézmények pedagógusai tudatában vannak annak, hogy tanítványaik istenhite, istenképe és egyházhoz tartozásuk jövőben életükben nagymértékben attól függ, milyen hiteles példaképekkel találkoznak gyermek-és kamaszkorukban.

e) Méltóság

Minden ember Isten képmására teremtett, ez emberi méltóságának megingathatatlan alapja. A katolikus intézményben dolgozó felnőtt nem sértheti meg a tanulók és kollégái testi-lelki méltóságát, ugyanakkor azt sem fogadhatja el senkitől, hogy őt magát méltóságában megsértsék.

Az emberi méltóság védelme alatt a testi-lelki-szellemi méltóságot értjük. A szellemi méltóság jelen esetben azt jelenti, hogy a pedagógus tanítványát alapvetően értelmesnek, tanulásra késznek és készségesnek tekinti, értelmét életkorának megfelelő módon táplálja. Olyan kihívások elé állítja a rábízottakat, ami után az erősek vágyódnak, de a gyengék sem riadnak vissza.

f) Együttműködés

Mindennapi munkájában és a nagyobb szakmai döntések előkészítése során a pedagógus érdemi párbeszédet folytat minden érintett résztvevővel. Az együttműködésnek teremtő ereje van. Intézményünk egyik alapvető és spirituális értéke az, hogy teamekben dolgozunk.

Az együttműködés résztvevői:

- a nevelőtestület, valamint a munkaközösségek, állandó vagy ad hoc szakmai csoportok,
- az intézmény nem pedagógus munkatársai,
- az iskolavezetés és a fenntartó,
- a tanulók és szüleik vagy gondviselőjük,
- a különböző szakmai és egyházi, esetenként civil szervezetek, intézmények.

g) Igazságosság és méltányosság

A pedagógus az erkölcs és a jog szerint is igazságosan és méltányosan látja el feladatait, azaz a jogszabályok adta keretek között mindent megtesz annak érdekében, hogy munkája erkölcsileg helyes legyen és megfeleljen a jogszabályok céljainak. Döntéseit mindezekon felül az emberség, az empátia és a józan ész határozza meg.

A fegyelmi szituációkra nézve a pedagógustól elvárható, hogy

- következetesen járjon el; megismerhető, kiszámítható, világos szabályokat működtessen;
- a fegyelmezetlenséget, a rendbontást és a normaszegéseket objektíven, indulatoktól mentesen, ugyanakkor határozottan, gyorsan és súlyuknak megfelelően kezelje, és a Házirend szellemében járjon el;

- a tanulói teljesítményeket tárgyilagosan, igazságosan értékelje, szem előtt tartva a tanuló fejlődésének érdekét és az egyéni sajátosságokat;
- az eredményes tanulást elősegítő, nyugodt légkört biztosítson.

h) **Megbízhatóság**

Az etikus viselkedésnek részét képezi a megbízhatóság és a lojalitás az intézmény, valamint a fenntartó szerzetesrend iránt. Ez azonban nem jelenthet kritikátlan elfogadást, a kiszolgáltatottság minden körülmények közötti vállalását.

A pedagógus

- feladatait időben elvégzi, munkavégzése korrekt és alapos, segítőkész, lehet rá számítani,
- tiszteletben tartja a fenntartó szerzetesrend elöljárójának és közösségének iskolára vonatkozó irányelveit,
- tud nemet mondani, de azzal is kifejezi lojalitását, hogy – szükség esetén nehézségei föltárása és megbeszélése mellett – komolyan veszi az intézményvezető feladatellátást érintő utasításait vagy kéréseit,
- követi az intézmény kommunikációs rendjét és a közösen meghozott döntéseket,
- az iskola ügyeivel kapcsolatban nem nyilatkozik felelőtlenül, és megőrzi a hivatali titkot.

Ugyanakkor, mint minden embernek, a pedagógusnak is elidegeníthetetlen joga van olyan közéleti és magánérdekű tevékenységekhez, amelyek során nem pedagógusként jelenik meg a nyilvánosság, a nevelő-oktató munkájával érintett közösség előtt.

i) **Tiszta kommunikáció**

A pedagógus

- betartja a hivatali utat, és kérdéseivel, problémáival, javaslataival az ügyben közvetlenül érintett vezetőt, illetve munkatársat keresi meg,
- segíti feletteseit, munkatársait azzal, hogy adott esetben a másikkal ellentétes véleményt, javaslatot vagy kritikát is megfogalmaz, de semmiképpen sem informális csatornákon üzenve juttatja el mondanivalóját az érintettnek,
- kulturáltan, a másik szakmai és emberi méltóságát tiszteletben tartva fogalmazza meg pozitív vagy negatív észrevételeit, ellentétes véleményét, kritikáját, legyen az a másik kolléga, szülő vagy tanítvány,
- feszült helyzetekben is törekszik betartani a társas kommunikáció négy alapszabályát, *(1. Ne légy bőbeszédű, sem szűkszavú! Annyit közölj, amennyi szükséges! 2. Csak valós, alátámasztott információt közölj! 3. Maradj a témánál! Kapcsolódj a beszédhelyzethez! 4. Beszélj egyértelműen, rendezetten, nyíltan!)* szem előtt tartva, hogy adott konfliktushelyzetben empátiát kell tanúsítani minden érintett résztvevő iránt,

- ha valakivel vagy valamivel gondja vagy panasza van, azt mindenképp az érintettel és a lehető legrövidebb időn belül közli,
- kifejezi, ami számára problémás, bántó, megoldhatatlan,
- felhívja a figyelmet az olyan esetekre, amelyekben, ha nincs is közvetlen érintettsége, de valamilyen méltánytalanságot, normaszegést tapasztal,
- egyforma tisztelettel fordul mind a vezetői, mind pedig a beosztottjai, alárendeltjei és a rábízottak felé.

i) Szakmai önreflexió – Önfejlesztés

A pedagógus elsődleges munkaeszköze a személyisége, emiatt számára nélkülözhetetlen az önreflexió. Nevelő munkája átgondolt alkotó folyamat, amely önismeretre és emberismeretre épül. Tudatában van annak, hogy az elmélyült műhelymunka segíti a folyamatos megújulásban. Belátása szerint szakmai és pedagógiai konzultációt kezdeményez, szupervízióon vesz részt. Tantestületünkben a szociális kompetencia és az érzelmi intelligencia fejlesztése mindannyiunk igénye kell hogy legyen.

2. fejezet: Etikai vagy fegyelmi elvárások, kötelezettségek és vétségek

I. A pedagógus alapvető feladatai; megvalósításuk, illetve mulasztásuk értelmezése

6. §

(1) A köznevelési törvény részletesen meghatározza a pedagógus alapvető feladatait. Ezek megtartása nem csupán jogi, hanem etikai értelemben is elvárható a pedagógusok részéről.

A pedagógus feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, az előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése – sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Ennek értelmében elvárható a fegyelmezett, tervszerű, nyomon követhető munkavégzés a fejlesztési céloknak megfelelően az iskola helyi tanterve szerint, valamint az SNI tanulóakra vonatkozó szakértői javaslatok ismerete, s e tanulók megsegítése.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az előírások semmibevétele, a tudás ellenőrzésének elmulasztása, a tanulók, a szülők, a kollégák és az iskolavezetés felé irányuló visszajelzés hanyagolása, továbbá az SNI tanulóra vonatkozó szakértői javaslatok, igazgatói mentesítések és könnyítési engedélyek semmibevétele.

A pedagógus feladata, hogy gondoskodjék a tanuló személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a tanuló egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

Ennek értelmében elvárható a személyiségfejlődés alapos ismerete és az egyéni szükségletekre adaptált oktatás.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő a személyiségfejlődésről való tudás negligálása, életkorhoz nem illő elvárások támasztása, elzárkózás a rugalmas, egyénre szabott oktatástól.

A pedagógus feladata, hogy a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjék gyógypedagógussal, pszichológussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű tanuló felzárkózását elősegítse.

Ennek értelmében elvárható a szakmai javaslatok szerint való egyéni bánásmód, közvetlen segítség, együttműködés szakemberekkel, az igazgatói felmentések tiszteletben tartása.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az egyéni bánásmód megtagadása, az elzárkózás az együttműködéstől, kommunikációtól, a felmentések semmibevétele.

A pedagógus feladata, hogy segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat.

Ennek értelmében elvárható a tehetség felismerése, a tehetséges tanulók támogatása, a tehetséggondozásban való részvétel.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő a tehetségek elnyomása, semmibevétele.

A pedagógus feladata, hogy előmozdítsa a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.

Ennek értelmében elvárható az erkölcsi értékrend közvetítése, a közösségi szabályalkotás és a következetes fellépés.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő a helytelen pedagógiai eljárások alkalmazása az erkölcsi nevelésben (megszégyenítés, megbélyegzés, kioktatás, laissez-faire magatartás), a megbotránkoztatás, a konszenzuális erkölcsi értékek felelőtlen, indokolatlan megkérdőjelezése.

A pedagógus feladata, hogy egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveljen.

Ennek értelmében elvárható a harmonikus, szeretetteljes légkör megteremtése, az integráló/inkluzív nevelő munka, a kirekesztés elleni fellépés, a családi tapasztalatok meghallgatására való nyitottság, a kooperatív eljárások alkalmazása, az ökoszemlélet képviselése, az egészség értékének képviselése, a példaadás a hazaszeretetre.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő a kirekesztés megtűrése, a megszégyenítés, a közmegevetés kieszközlése valakivel szemben, a kooperáció negligálása, a tanulók családjára vonatkozó negatív ítéletek hangoztatása, a környezet- vagy egészségromboló tevékenység megtűrése, a laissez-faire megatartás e téren, a pejoratív, sértő kijelentések egymás hitéről és meggyőződéséről.

A pedagógus feladata, hogy a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, a tanulmányait érintő lehetőségekről, a magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról és az iskola döntéseiről.

A tájékoztatás rendszerességét az iskolai alapidokumentumok pontosítják. A pedagógustól elvárható, hogy tájékoztatása legyen érdemi, alapos, felkészült, a

tanulóval szembeni titoktartási kötelezettségét illetően felelősen mérlegeljen, a szülővel való kommunikációban az egyenlő rangú, de szakértő pozíciójában tisztelettel kommunikáljon, akkor is, ha maga nem ezt tapasztalja.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő, ha tájékoztatási kötelességének nem vagy nem rendszeresen tesz eleget, tájékoztatása nem érdemi, pontatlan, nem felkészült, a szülővel való kommunikációja fölényes.

A pedagógus feladata, hogy a tanuló testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

Ennek értelmében elvárható a tanulók testi-lelki épségének előbbre helyezése és a példaadó magatartás az észszerű óvatosságra. Elvárható, hogy veszélyhelyzetben az erejéhez és a helyzethez mérve az észszerűség határáig cselekszik a tanulók épsége érdekében.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő, ha negligálja a munka- és balesetvédelmi előírásokat, felelőtlenül kockáztatja a tanulók épségét és egészségét, a veszélyhelyzeteket figyelmen kívül hagyja vagy elhallgatja a felelősök előtt.

A pedagógus feladata, hogy a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.

Ennek értelmében elvárható az emberi méltóság tiszteletét tanúsító magatartás és kommunikáció, a tanulói vagy szülői javaslatok és kérdések érdemi kezelése.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az emberi méltóság megsértése szóban (megbélyegzés, címkézés, gúny, a személyre irányuló kritika vagy ítélezés stb.), az emberi méltóság megsértése tettleg (testi fenyegetés stb.), az emberi méltóság megsértése más módon (pl. megszégyenítés, előítéletességre valló megbízások), a felvetett javaslatok megfontolás nélküli elvetése, javaslattételi jog megvonása, valós kérdések megválaszolatlanul hagyása.

A pedagógus feladata, hogy az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét.

Ennek értelmében elvárható a tárgyilagos, sokoldalú és módszertanilag változatos, tervszerű, a tanulócsoporthoz szükséges feladatokhoz alkalmazott oktató munka, a tanulói tevékenység tervszerű és figyelmes irányítása, előmozdítása.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az elfogult, egyoldalú, más álláspontokat elhallgató ismeretközlés, az oktató-munka tervezésének elhanyagolása, ötletszerűség, a tanulói aktivitás indokolatlan korlátozása, passzivitásra kényszerítés, untatás.

A pedagógus feladata, hogy a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szóvegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját.

Ennek értelmében elvárható a rendszeres, alapos, differenciált, sokféle eszközt alkalmazó értékelés, a diagnosztikus, a fejlesztő és a szummatív értékelés világos elkülönítésével, az értékelés indokolására az építő javaslatokra való készség.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő a rendszertelen, ritka, szubjektív, benyomásokon alapuló, előítéletes destruktív értékelés, az értékelés indoklásától való elzárkózás.

A pedagógus feladata, hogy részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát.

Ennek értelmében elvárható a továbbképzési kötelezettség teljesítése, az önképzés, az értelmiségi emberhez méltó életmód.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az önfejlesztéstől való elzárkózás, a tiszteletlenség a kulturális javak iránt.

A pedagógus feladata, hogy tanítványai pályorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa.

Ennek értelmében elvárható a nyitottság a pályaválasztási lehetőségek feltárására, a tanácsadásra való készség, az egyéni adottságok ismerete és figyelembevétele.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az ezirányú kötelezettség mellőzése, az érdektelenség, közömbösség vagy negatív előítélet tanúsítása a tanulók jövőbeni kibontakozása iránt.

A pedagógus feladata, hogy a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatát maradéktalanul teljesítse.

Ennek értelmében elvárható a fegyelmezett adminisztráció.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az adminisztráció elhanyagolása, a pontatlanság.

A pedagógus feladata a pontos és aktív részvétel.

Ennek értelmében elvárható a tudatos, aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, a védett idő csütörtöki alkalmain, az osztálykonferenciákon, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti kötelező rendezvényeken.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő a passzív, destruktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, a védett időn, az osztálykonferenciákon, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti kötelező rendezvényeken, vagy az ezekről való igazolatlan, engedély nélküli távolmaradás.

A pedagógus feladata, hogy a tanuló érdekében együttműködjék munkatársaival és más intézményekkel.

Ennek értelmében elvárható a kollegiális és partneri jelenlét.

Mulasztásnak vagy vétségnek tekintendő az együttműködéstől való elzárkózás.

II. A pedagógus-hivatás méltóságából eredő elvárások

7. §

(1) A pedagógus feladata, hogy hivatásához méltó magatartást tanúsítson. A pedagógus-hivatás gyakorlója tiszteletet érdemel a diplomájában elismert szakmai tudásáért, valamint azért, mert a tudás és az erkölcs átörökítésének és megújításának folyamatában különleges feladatot bízott rá a társadalom.

(2) A pedagógus-hivatáshoz méltatlan magatartást tanúsít, aki

- Olyan előnyöket vár el, amelyekre egyébként nem jogosult.
- Aránytalanul értékes ajándékot fogad el.
- Hivatásához, a monostori környezethez és az alkalomhoz nem illően öltözködik.
- Trágár beszédmodot használ, hacsak nem demonstratív okkal vagy színpadi szerepben teszi.
- Ittasan vagy bármilyen tudatmódosító szertől befolyásolt állapotban mutatkozik.
- Szakmai tehetetlenségét agresszióval próbálja kompenzálni; aránytalan vagy önkényes büntetéseket alkalmaz, rendszeresen fenyegetőzik, rendszeresen kiabál.
- Megalázó helyzeteket teremt, gúnyolódik a tanulókkal.
- Személyes problémáit, érzelmeit ráterheli a tanulócsoportokra.
- Tanítványának megengedi a túlzott közvetlenséget, és/vagy ő maga barátjaként kezel még le nem érettségizett tanulókat. A helyes viszonyulásra és beszédmódra való rászoktatás fontos nevelési feladat.
- Kollégáit vagy intézményét sértő, becsmérlő véleménynek ad hangot.
- Kollégája, intézménye vagy a fenntartó szerzetesrendje rossz hírét keltő valótlan állításokat cáfolatlanul hagy.
- Következmény nélkül hagyja a szidalmazást, bántalmazást, az őellene irányuló bármilyen jellegű erőszakot.
- Következmény nélkül hagyja a kifigurázást, hacsak nem olyan kivételes alkalommal teszi, amikor ez hagyományosan megengedett.

(3) A pedagógust megilleti a magánélet szabadsága, ugyanakkor tudatában kell lennie annak, hogy példája befolyással van a tanulók fejlődésére, valamint az intézmény megítélésére. Ezért erkölcsi értelemben elvárható tőle, hogy az iskolán kívül is tanúsítson példamutató magatartást.

- Tartsa tiszteletben a Katolikus Egyház tanításait.
- Ne töltsön fel és ne osszon meg a világhálón a közízlést sértő, megbotránkoztató anyagokat sem saját magáról, sem környezetéről.
- Törekedjen testi és lelki egészségének megóvására.

III. A személyiségi jogok védelme

8. §

(1) Az emberi méltóság védelme a pedagógusi tevékenység során kiemelt jelentőségű. A nevelési-oktatási intézménynek, s benne a pedagógusnak erkölcsi kötelessége, hogy mások emberi méltóságát tisztelje, s megsértése esetén annak védelmében fellépjen. A pedagógus tekintetében sajátos körülménynek tekinthető, hogy a pedagógusra bízott személyek cselekvő- és belátási képessége általában korlátozott, valamint, hogy tőle függő, alárendelt viszonyban állnak. Az előírások betartása ezért a pedagógus számára fokozott mértékű felelősséggel jár.

(2) Az élethez, a testi épséghez és az egészség védelméhez való jognak a pedagógusi tevékenység során kiemelt jelentősége van. A pedagógus köteles betartani és betartatni az intézmény rendszabályait. A pedagógustól elvárt, hogy az egészséges életmódot, a káros szenvedélyektől való mentességet és az önfegyelmet erényként ismerje el.

(3) Minden munkatártnak tilos a hátrányos megkülönböztetés. A pedagógus a tanulószervezés során a szétválasztás eszközével kizárólag differenciálás céljából, meghatározott időtartamban élhet, mérlegelve azt is, hogy adott esetben a különválasztással a tanítványának okozott kár ne haladja meg a javára várt előnyöket.

(4) A személyes szabadság és a magánélet védelméhez való jog a pedagógusi tevékenység során kiemelt jelentőségű. Az intézményi munkarend betartása és betartatása nem jelenti a tanuló személyes szabadságának korlátozását. Az attól elrugaskodott indokolatlan vagy büntető jellegű korlátozás azonban igen.

(5) A személyes adatok és a jó hírnév védelméhez való jognak a pedagógusi tevékenység során ugyancsak kiemelt jelentősége van.

Az adatkezelés eljárási alapelve, hogy annak mindenkor tisztességesnek és jogszerűnek kell lennie. A nevelési-oktatási intézmény a tanulóknak és szülőknak személyes adatait (beleértve az érintettek bármilyen technikával rögzített képmását, illetve hangjuk felvételét) kizárólag meghatározott célból, a feltétlenül szükséges adatok körében és csak a cél szempontjából feltétlenül szükséges ideig gyűjthető, kezelhető és tárolható. A felvett adatok forrásaként szolgáló dokumentumok csak megtekintés és igazolás céljából kérhetők, illetve azok másolatai az adatrögzítést követően megsemmisítendőek. Amennyiben az adatkezelés valamely személy hozzájárulásával történik, akkor biztosítani kell, hogy ennek visszavonása miatt az illetőt semmilyen joghátrány ne érje.

Amennyiben a pedagógus a tanuló magántitkainak tudomására jut, úgy ebben a helyzetben a rábízottnak két eltérő érdekét kell figyelembe vennie: a magántitok védelméhez való jogát, valamint azt, hogy a számára testi, lelki, erkölcsi veszélyt jelentő tények annak tudomására jussanak, aki azok elhárítására képes. A pedagógusnak tehát felelősen mérlegelnie kell, hogy kit és hogyan tájékoztat, illetve kivel szemben tartja meg a tudomására jutott titkot. Ezt a döntési folyamatot szabályozza iskolánk *jelzési protokollja* (lásd függelék).

A pedagógus ugyanakkor személyes példájával, valamint nevelő munkájával is törekedjen arra, hogy neveltjeiben a magántitok tisztelete evidens normaként rögződjék.

IV. Az erőszak és a bántalmazás

9. §

(1) A köznevelési törvény egyértelművé teszi, hogy „A gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.” (Knt. 46. § (2)) A gyermekvédelmi törvény ezzel összhangban fogalmazza meg, hogy „A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal –, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.” (Gyvt. 6. § (5))

(2) A bántalmazás megvalósulhat fizikailag vagy szóbeli eszközökkel is, illetve sajátos intézkedések alkalmazásával (megszégyenítés, diszkrimináció, kedvezmények megvonása,

negligálás). A pedagógus tartózkodjék a tanuló bármilyen sajátos tulajdonsága, adottsága, helyzete indokolatlan, nyilvános észrevételezésétől.

A pedagógus számára nemcsak tilos a bántalmazás bármely eszközét alkalmazni, hanem az is kötelessége, hogy a bárki részéről történő bántalmazással szemben a tanulók számára védelmet nyújtson. Amennyiben a pedagógus bármilyen fajta bántalmazás jeleit észleli, az intézményi eljárásrend (lásd jelzési protokoll) szerint haladéktalanul el kell járnia, adott esetben a megfelelő személy vagy hatóság felé jelzést kell adnia, illetve azonnali és másként el nem hárítható esetben akár fizikailag is be kell avatkoznia – ha ezáltal a veszélyhelyzet elhárításának reális esélye van.

(3) A pedagógus lépjen fel az ilyen cselekmények ellen, bárki részéről tapasztalja azokat. Tekintse kötelességének az erőszakmentes légkör megteremtését.

V. A szexuális visszaélés

10. §

(1) A pedagógus tevékenységével közvetett vagy közvetlen módon szolgálja a nevelési intézményben rábízottak védelmét a szexuális visszaélésekkel szemben. Ennek érdekében minden megnyilatkozása legyen összhangban a szexualitással kapcsolatos keresztény tanítással, tanúsítson tiszteletet Isten ajándéka iránt.

(2) A pedagógus kötelessége az, hogy a szexuális visszaélés veszélyeiről és az azokkal szembeni védekezés, valamint a veszély elhárításának lehetőségeiről a tanulót – korának és érettségének megfelelő szinten – tájékoztassa.

(3) A pedagógus legyen nyitott a tanulók panaszainak meghallgatására és a burkolt jelzések felismerésére is. A szexuális visszaélés gyanúja esetén kövesse az intézményi eljárásrendet. Ennek során azonban fordítson különös figyelmet arra, hogy az ártatlanság vélelme elvét megtartsa, ne adjon hitelt megalapozatlan híreszteléseknek. A pedagógus megrágalmazása szexuális visszaéléssel szintén súlyos etikai vétség.

(4) A megfelelő barátságos kapcsolat kimutatása az oktatói és nevelői munkának, lelkipásztori tevékenységnek pozitív része. A nevelő legyen tudatában annak, hogy minden fizikai kapcsolatnak – korosztálytól függően – eltérő üzenete lehet. Ennek megállapításához figyelemre van szükség. Alapesetben erkölcsileg nem kifogásolhatók a következő gesztusok: háton vagy vállon veregetés; kézfogás; a kéz, váll érintése; a vállak átölelése; kézen fogva sétálni kisgyerekekkel; kisgyerekekhez lehajolni átölelésre; kezek átfogása ima alatt; kézrátétel a tanuló fejére; stb. Mindazonáltal az ilyen fizikai érintések tekintetében is a tanuló igénye, érzékenysége, valamint erkölcsi-szellemi fejlődésének szükséglete kell hogy mértékadó legyen a pedagógus számára.

(5) A nevelés során pedagógus és neveltje között gyakran mély szellemi és lelki kapcsolat szövődik, amely intenzív érzelmi kötődést is magával hozhat bármelyik fél részéről. A pedagógusnak tisztában kell lennie a tanár–diák viszony sajátos természetével, amely világosan elkülöníthető a szülő–gyerek, a baráti és a párkapcsolati viszonyoktól. Ügyelnie kell arra, hogy az esetlegesen megmutatkozó gyermeki rajongás és/vagy személyes közeledés jeleit ne értelmezze félre. Minden körülmények között ügyeljen arra, hogy a köztük lévő viszony egyik fél részéről sem alakulhat át szerelmi érzéssé. Amennyiben mégis ennek felébredését észleli

magában, ilyen természetű vágyainak azonnal és határozottan megálljt kell szabnia, illetve adott esetben a munkahelyi vezetőjének e veszélyessé váló helyzetet tudomására kell hoznia és megszüntetését kell kérnie. Ha pedig a tanuló részéről észlel szerelmi közeledést, ossza meg a problémát az iskolapszichológussal vagy más szakemberrel, és kövesse annak kerettartásra vonatkozó útmutatásait.

(6) Kiskorúval, vagy olyan nagykorúval, aki függőségi viszonyban áll a pedagógussal, tilos szexuális viszonyba lépni. Figyelni kell arra, hogy a másik akkor is szexuális zaklatásnak érezhet egyes viselkedéseket, amikor azok csak a barátságosság kifejezései. Mindenben a tanulók érzékenységét, valamint erkölcsi-szellemi fejlődésük szükségletét kell mércének tekinteni.

(7) Annak érdekében, hogy megtartsuk a lehető legbiztonságosabb környezetet a tanulók számára, a pedagógusnak különösképpen el kell kerülnie az alábbiakat:

- Nem elfogadható a tanuló életkorának és a tanár–diák viszonyának meg nem felelő, a serdülő igényével nem találkozó érintés, ölelés. Minden esetben tilos az intim testrészek érintése.
- Tilos tanulók jelenlétében meztelenül mutatkozni, átöltözni vagy zuhanyozni, illetve másról ilyen helyzetben felvételt készíteni, a tanulókat zuhanyzás közben megfigyelni. Ahol – például osztálykirándulás során – nehéz a térbeli elkülönítés, ott a felnőttek külön időben fürödjenek.
- Tilos pornográf vagy más, szexuális tartalmát tekintve nem oktatási-nevelési célú anyagok felkínálása tanulóknak. Művészi célú, sexualitást is tartalmazó alkotások esetén az életkori sajátosságokat kell figyelembe venni.
- A pedagógus kötelessége a tanulót megvédeni attól, hogy részt vegyen bármilyen pornográf jellegű felvételen, vagy ilyet birtokoljon.
- Ügyelni kell arra, hogy a szexuális témát érintő beszélgetés ne váljék alkalmassá szexuális vágyak felkeltésére a pedagógus és/vagy a rábízott személy számára. Ha a pedagógus ezt érzékeli, akkor a beszélgetést abba kell hagynia.
- Tilos a szexuális, szerelmi, vagy ahhoz közelítő viszonyba lépés tanulóval, továbbá a szerelmi-erotikus közeledés bármilyen formája.
- Tilos egyéni találkozást szervezni tanulóval magányos, félreértésre okot adó helyen.
- Tilos külön engedély nélkül tanulót egyénileg fogadni a felnőtt otthonában, vagy vele egyedül maradni egy szobában éjszaka, a kollégiumban lámpaoltás után.
- Tilos egy ágyban, egy hálósákban vagy kisméretű sátorban feküdni tanulóval.

VI. A tanárookra és a nevelési-oktatási intézmény dolgozóira vonatkozó további szabályok

11. §

(1) Az etikai kódex hatálya kiterjed mindazokra, akik bármilyen mértékben részt vesznek az intézmény tanulóinak nevelésében. A katolikus intézményi nevelésben nemcsak a tanár és a szülő, hanem az intézmény minden felnőtt munkatársa részt vesz. Az iskolavezetés és a nevelőtestület tagjai által alkotott munkatársi keresztény közösségben a nem pedagógusi munkakörben alkalmazott dolgozók is társak a közös nevelői és oktatói célok megvalósításában. A katolikus nevelés átfogó felelősségtudatot kívánó, értéket közvetítő és ápoló, igazságosabb társadalom építését célzó szolgálat.

(2) Az alapvető etikai normák maradandó, általános emberi, erkölcsi értékeken, évezredes hagyományokon alapulnak, nem függhetnek beosztástól, az egyén pillanatnyi érdekeitől. Az iskolában dolgozó nem pedagógus munkatársakra, az iskola látogatóira és az itt megszálló vendégekre ugyanazok az alapvető normák vonatkoznak, mint a pedagógusokra.

(3) Az iskolában dolgozó munkavállalók mindegyikétől elvárt, hogy a magánéletében is tartsa be a társadalom törvényeit és a közerkölcs szabályait.

(4) A tanulókkal való érintkezés során tudatosan kerülni kell a tanulók testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyeztető cselekedeteket.

- Alkohol, drog vagy bármilyen más, káros befolyásoltság hatása alatt – beleértve a tanulók által érzékelhető bármilyen magatartásváltozást – senki nem végezhet sem az iskolában, sem az iskolán kívül tanulók közötti tevékenységet.
- A tanulók számára alkoholtartalmú italt, ételt, valamint egyéb tudatmódosító szert (kábítószer) senki nem adhat át, nem kínálhat, annak tartását és fogyasztását nem engedélyezheti, illetve ilyen magatartás tudomására jutása esetén intézkedési kötelezettsége van, melynek a veszélyeztetés megszüntetésére, indokolt esetben a szükséges egészségügyi beavatkozás elindítására és az eljárási rend szerinti jelzésre kell irányulnia.

(5) Alapvető követelmény az udvariasság, a kulturált viselkedés, a környezetére előnyösen ható határozott és megnyugtató fellépés, az empátia, a pedagógusokkal, szülőkkel, tanulókkal való kapcsolatokban a kollegialitás és a munkatársi szolidaritás.

(6) A katolikus hitet nem gyakorló munkatárstól is elvárja az iskola, hogy az egyház tanításaira nyitott legyen, valamint, hogy tiszteletben tartsa az intézmény értékrendjét, liturgikus szokásait és hagyományait.

Jelzési protokoll

1. Jelen protokoll vonatkozik az iskolával jogviszonyban álló minden felnőttre, aki munkaköri feladatainak körében tanulókkal kapcsolatba kerül (*tanár, prefektus, mentor, zenetanár, szakköri oktató, edző, védőnő, iskolaorvos, ápoló, takarító, konyhai alkalmazott, osztálybencés, az iskolával munkaviszonyban nem álló szerzetes, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, titkársági alkalmazottak, IKSz-munkaadók, biztonsági szolgálat, könyvtáros, informatikus, biztonságtechnikus, karbantartó*).
2. Az iskolával jogviszonyban álló felnőtteknek mérlegelés nélkül jelezniük kell a 3. pontban rögzített fórumon, ha az iskolával jogviszonyban lévő vagy az iskola pedagógiai szolgáltatását igénybe vevő tanuló *súlyos veszélyeztetéséről* tudomást szereznek, azaz:
 - 2.1. a kiskorú tanuló bűncselekmény áldozata;
 - 2.2. a kiskorú tanuló közvetlen fizikai vagy lelki bántalmazásnak van kitéve:
 - 2.2.1. bántalmazás áldozata, vagy
 - 2.2.2. szemtanúja családon belüli bántalmazásnak;
 - 2.3. szuicid veszély/kísérlet esetén.
3. Súlyos veszélyeztetés esetén a jelzést az Gimnáziumi Igazgatótanácsnak vagy a Védelmi Csoportnak kell eljuttatni szóban és írásos (elektronikus) formában.
4. A jelzést szuicid veszély esetén haladéktalanul, más esetben az első lehetséges alkalommal, de a tudomásra jutástól számított legfeljebb 3 napon belül kell megtenni.
5. Az iskolai jogviszonyban álló felnőttnek jelzési kötelezettsége van továbbá, ha tudomására jut, hogy az iskolával jogviszonyban lévő vagy az iskola pedagógiai szolgáltatását igénybe vevő tanuló iskolai zaklatás (bullying, cyberbullying) vagy szociális bántalmazás (mobbing) áldozata.
6. Az iskolai zaklatásról, szociális bántalmazásról a bejelentést a Védelmi Csoportnál kell megtenni, a tudomásra jutás után az első lehetséges alkalommal, de legfeljebb 3 napon belül.
7. A segítő hivatású (pszichológus, pszichiáter, mentálhigiénés lelkigondozó, mentálhigiénés szakember végzettségű) felnőttekre, ilyen irányú feladatuk ellátásának körében a jelen szabályozásban foglalt esetek tekintetében a *Segítő protokoll* című dokumentum rendelkezései érvényesek.

Segítői protokoll (titoktartási és jelzési kötelezettség ütközése esetére)

1. A segítő tisztában van a titoktartási kötelezettségével és annak határaival.
2. Erről a hozzá járó diákat tájékoztatja.
3. Súlyos veszélyeztetés (közvetlen bántalmazás, bűncselekmény áldozatává válás, szuicid veszély) esetén a Gimnáziumi Igazgatótanács felé jelez.
4. Nem egyértelmű esetben a jelzés szükségességéről felelősséggel mérlegel.
5. A mérlegelés lehetősége szakirányú képzettséghez kötött. (Pszichológus, mentálhigiénés szakember, mentálhigiénés lelkigondozó, pszichiáter.)
6. Bizonytalanság esetén konzultál a Mentálhigiénés Munkacsoporttal vagy a Védelmi Csoporttal.
7. Tanári, prefektusi, osztályfőnöki szerepben vagy az iskolavezetés tagjaként a mentálhigiénés végzettségű alkalmazottnak is jelzési kötelezettsége van.